

Ткаченко О. А.,
здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітньої програми «Облік, аудит та оподаткування»;
науковий керівник:
Зоріна О. А.,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТУ В УКРАЇНІ

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності залишається ключовим напрямом політики сучасної України, оскільки він формує основи для створення вигідних умов для торгівлі та приваблює інвестиції. Операції із імпортом товарів та послуг є основним джерелом доходів державного бюджету, що визначає їхню важливу роль у економіці країни. Однак зовнішньоекономічна діяльність, зокрема імпорт, потребує чіткого нормативного регулювання та відповідного обліку.

Згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», імпорт (імпорт товарів) – купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами [5].

Важливим елементом оподаткування при проведенні імпортних операцій є ввізне мито, яке є загальнодержавним податком, встановленим Податковим кодексом. Відповідно до ст. 277 Митного кодексу України, об'єктами оподаткування митом є товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами [4.]

У табл. 1 представлені види ставок мита.

Таблиця 1

Види ставок мита та база оподаткування

Вид ставки	Сутність	База оподаткування
Адвалорна	У відсотках до встановленої бази оподаткування.	Митна вартість товарів.
Специфічна	У грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування.	Кількість таких товарів у встановлених законом одиницях виміру.
Комбінована	Складається з адвалорної та специфічної ставок мита.	Як для адвалорної і специфічної ставки.

Акцизний податок застосовується лише у випадку, коли імпортовані товари входять до категорії підакцизних. Базою оподаткування акцизного податку є вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, визначена максимальними роздрібними цінами на ці товари (продукцію), які встановлюються імпортером.

Товари, що ввозяться на територію України, також підлягають обкладенню податком на додану вартість (ПДВ).

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції, пов'язані з ввезенням товарів на митну територію України. Базою оподаткування ПДВ для імпортованих товарів є контрактна (договірна) вартість, проте вона не може бути менше митної вартості цих товарів. Ураховуються також мито та акцизний податок, які підлягають сплаті, і ці суми включаються до загальної ціни товарів.

При визначенні бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти здійснюється за офіційним курсом валюти України до цієї іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день подання митної декларації для проведення митного оформлення.

Саме митна декларація є підставою для сплати податку на додану вартість. Для послуг, які постачаються нерезидентами на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням податків та зборів, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни постачання відповідно до законодавства.

У зв'язку з введенням військового стану на території України було впроваджено багато змін у законодавстві, в тому числі і у Податковому Кодексі. Дані заходи мали допомогти бізнесу країни і не дозволити економіці занепасти. Наприклад, 5 квітня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану», який описує особливості нового порядку оподаткування імпорту [1].

Законом України від 24.03.2022 № 2142-IX передбачалося звільнення від оподаткування ввізним митом:

- Товарів, що ввозяться на митну територію України суб'єктами господарювання для вільного обігу.
- Легкових автомобілів, транспортних засобів, призначених для перевезення десяти осіб і більше, а також транспортних засобів для перевезення вантажу.

Також звільнялись від оподаткування ввізним митом товари, які ввозяться на територію України в режимі імпорту та звільняються від податку на додану вартість операції з ввезення товарів на митну територію України платниками єдиного податку I, II та III групи, що сплачують податок за ставкою 2%.

Під час ввезення ФОПи I - III групи декларування товарів для поміщення в митний режим імпорту можуть здійснюватися шляхом подання попередньої митної декларації.

Проте 21 червня 2022 року Верховна Рада прийняла закон 2325-ІХ, який передбачає повернення оподаткування митом та податком на додану вартість імпортованих товарів, а також розмитнення автомобілів [2].

Варто згадати, що важливим є забезпечення паливом як цивільних громадян, так і військових. Саме тому на період воєнного стану операції з ввезення на митну територію України бензину та газу, які використовуються як паливо для транспортних засобів, оподатковуються акцизним податком у розмірі 0,00 Євро на 1000 літрів. Однак нафта або нафтопродукти оподатковуються за ставкою 7%.

Починаючи з 1 січня 2024 року, підлягають оподаткуванню ПДВ у загальному порядку операції із ввезення на митну територію України / постачання на митній території України товарів (лікарських засобів, медичних виробів), визначених п. п. 38 ПКУ, які по 31.12.2023 р. звільнялися від оподаткування ПДВ [3].

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2142-ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text> (дата звернення: 20.03.2024)

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування: Закон України від 21.06.2022 № 2325-ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-20#Text> (дата звернення: 20.03.2024)

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.03.2024)

4. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 20.03.2024)

5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 20.03.2024)